

Володимиру Павловичу Коболеву — 75 років

Я в умі виконав нетяжкі арифметичні розрахунки і отримав результат, якому не повірив: Володимиру Павловичу Коболеву в цьому році наприкінці літа виповнюється 75 років. Десь у моїх розрахунках, тим більше проведених в умі, а не на папері, є помилка, подумав я. Знову повторив підрахунки і знову отримав той самий результат. «Раз так, треба все це зрозуміти», — подумав я. Думав, думав і дійшов такого висновку: для міцного, енергійного, працьовитого як в інтелектуальному, так і в фізичному сенсі чоловіка вік у 75 років — це час продовження його активного життя в усіх напрямках.

Подивимось, як воно склалось у такої нестандартної, цікавої людини, чоловіка як Володимир Павлович Коболев.

Народився Володимир Павлович 31 серпня 1949 р. у м. Киверці Волинської області. Після закінчення в 1964 р. у м. Володимир-Волинськ Волинської області восьмого класу, вступив до Київського геологорозвідувального технікуму на I геофізичне відділення.

У 1967 р. під час переддипломної практики працював у Північноєнісейській геологорозвідувальній експедиції (сmt Маклаково) Красноярського геологічного управління Міністерства геології СРСР техніком-оператором при виконанні високоточного гравіметричного знімання та електропрофілювання з метою деталізації Горівського поліметалевого родовища у гирлі р. Ангари.

У 1968 р. з відзнакою закінчив технікум і з квітня за розподілом працював у Київській геофізичній комплексній експедиції (трест «Київгеологія») у Рафалівській геофізичній партії (с. Рафалівка, Рівненська

обл.) техніком-оператором при створенні каркасної опорної мережі пунктів гравімагнітного знімання на гелікоптері, згодом — начальником загону вертикального електричного зондування (ВЕЗ). Після першого курсу на прохання керівництва експедиції був звільнений від проходження навчальної геологічної практики і впродовж польового сезону 1969 р. працював начальником загону ВЕЗ на Ратнівському піднятті у Волинській області. Слід підкреслити, що досвід роботи в полі дуже важливий для всіх геофізиків, оскільки він дає повне уявлення про те, що таке геофізика.

Citation: Vladimir Pavlovich Kobolev turns 75. *Geofizychnyi Zhurnal*, 46(4), 161—164.

Publisher Subbotin Institute of Geophysics of the NAS of Ukraine, 2024. This is an open access article under the CC BY-NC-SA license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

З вересня 1968 р. по вересень 1973 р. вчився на геологічному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю геофізика.

У 1971 р. під час університетської першої виробничої практики працював на Чукотці у геологорозвідувальній експедиції на мисі Шмідта Північно-Східного геологічного управління Міністерства геології СРСР (Магадан) начальником загону електророзвідки методом відношення градієнтів потенціалу для пошуку кварцових золотоносних жил. Цей досвід польових геофізичних досліджень став для Володимира Павловича у нагоді під час роботи в приватній компанії у Гвінеї (Західна Африка) при пошуках золота в 1992 р. Після закінчення університету отримав рекомендацію в аспірантуру університету при кафедрі геофізики, яку закінчив в 1976 р. Після закінчення аспірантури працював в університеті на посаді завідувача лабораторії кафедри геофізики.

Вся наступна діяльність і життя Володимира Павловича Коболева пов'язані з Інститутом геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України. У 1981 р. він був обраний за конкурсом на посаду молодшого наукового співробітника відділу геотермії та сучасної геодинаміки.

У 1984 р. успішно захищає дисертацію «Теплофізичні властивості вулканогенних гірських порід та деякі аспекти їх геологічної інтерпретації» на здобуття наукового ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук за спеціальністю «петрографія, вулканологія». У 1999 р. ВАК України присуджує В.П. Коболеву вчене звання старшого наукового співробітника.

Лабораторні геотермічні дослідження Володимир Павлович успішно поєднує з морськими геофізичними роботами. Він брав безпосередню участь у розробці Національної програми досліджень і використання ресурсів Азово-Чорноморського басейну та інших регіонів Світового океану. На підставі узагальнення великого обсягу геолого-геофізичного матеріалу, отриманого по Чорному морю, він розробив геодинамічну модель еволюції та історії розвит-

ку чорноморської мегазападини. Ці матеріали склали основу докторської дисертації «Геодинамічна еволюція Чорноморської мегазападини та структур її обрамлення (за геофізичними даними)» на здобуття наукового ступеня доктора геологічних наук за спеціальністю «геофізика». Дисертацію було успішно захищено у 2004 р. За цією ж спеціальністю в 2015 р. В.П. Коболев отримав наукове звання професора. Цікаво, що перед засіданням вченої ради, на якому було заплановано слухання питання про присвоєння Володимиру Павловичу наукового звання «професор», він, як це стало відомо, у тісному колі друзів сказав, що це звання самого його не цікавить. Проте він хоче отримати для того, щоб його онуки знали, що їх дід був професором. Оттакий він, наш дорогий Володимир Павлович. Це ж питання було задано йому прямо на вченій раді. Він відповів на нього так само.

Протягом останніх років В.П. Коболев багато уваги приділяє вивченню газогрязьового вулканізму та газогідратності дна Чорного моря. За цей час він отримав принципові результати у сфері теоретичних розробок механізму формування газогідратних покладів. Установлено, що в межах глибоководної частини Чорного моря існують необхідні умови для акумуляції природних вуглеводнів у твердій (газогідрати) і газовій фазах: доволі низькі температури придонного шару води, необхідні тиски, чергування в розрізі пористих і глинистих відкладів, регіональна аномальна газонасиченість водної товщі. Термодинамічний режим, обмежена кількість біомаси в осадовій товщі Чорного моря і приуроченість газових виходів до розломів консолідованої кори і верхньої мантії свідчать на користь абіогенної природи метану.

В.П. Коболев — учасник низки морських геолого-геофізичних експедицій в Атлантичному океані, Чорному та Середземному морях на науково-дослідних судах «Академік Вернадський», «Михайло Ломоносов», «Професор Колесников», «Професор Водяницький», «Володимир Паршин», «Київ». Він також брав участь у

геолого-геофізичних дослідженнях на акваторії, прилеглий до Української антарктичної станції «Академік Вернадський». У 2010—2013 рр. В.П. Коболев очолював комплексні геолого-геофізичні експедиції на НДС «Професор Водяницький», за результатами яких був експериментально підтверджений та закартований поклад газогідратів у межах палеоруслу Дніпра на континентальному схилі північно-західної частини Чорного моря.

В.П. Коболев веде велику науково-організаційну роботу. Протягом багатьох років він виконував обов'язки вченого секретаря Наукової ради цільової комплексної програми морських наукових досліджень НАН України. У рамках цієї програми він був відповідальним виконавцем проєкту «Комплексне геофізичне вивчення глибинної будови, складу і еволюції земної кори з метою визначення вуглеводневого ресурсного потенціалу Азово-Чорноморського регіону».

В.П. Коболев — член Міжвідомчого тектонічного комітету України та Міжвідомчої координаційної ради з питань морських досліджень Міністерства освіти і науки та Національної академії наук України. Він входить до складу спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті геофізики ім. С.І. Субботіна

НАН України. Він виступав як офіційний опонент на захисті 4 докторських і 14 кандидатських дисертацій.

З дня заснування наукового журналу «Геологія і корисні копалини Світового океану» (Центр морської геології, геоекології та осадового рудоутворення НАН України) Коболев В.П. — заступник головного редактора. Він також є членом редколегій таких наукових періодичних видань: «Геофізичний журнал» (Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України), «Геодинаміка» (Львівський національний технічний університет «Львівська політехніка»), «Нафтогазова промисловість» (НАК «Нафтогаз України»), «Нафтогазова інженерія» (Національний університет «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка»), «Геотехнології» (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»).

Коболев В.П. бере активну участь у підготовці наукових кадрів — під його науковим керівництвом захищено три кандидатські дисертації. Протягом декількох років за сумісництвом він працював на посаді професора кафедри геофізики, а також очолював Державну екзаменаційну комісію ННІ «Інститут геології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

За монографію «Газовий вулканізм Чорного моря» (співавтори: Є.Ф. Шнюков і А.А. Пасинков) Коболев В.П. у 2015 р. був удостоєний премії НАН України імені П.А. Тутковського. Також він нагороджений медаллю В.І. Лучицького і пам'ятним знаком ім. Л.І. Лутугіна «За заслуги в розвідці надр» (Державна геологічна служба України) та пам'ятною медаллю А. Гамбурцева за видатні заслуги в галузі геофізики (Інститут фізики Землі РАН).

В.П. Коболев — співавтор трьох монографій [1—3].

Разом з академіком НАН України Є.Ф. Шнюковим і В.В. Янко підготовлена монографія: Evgen Shnyukov, Volodymyr Kobolev, Valentina Yanko-Hombach. Anomalous Gas Volcanism of the Black Sea, видання якої планується у суперпрестижному

міжнародному науковому видавництві Springer-Verlag у 2024 р. Така монографія прикрасить не тільки наш Інститут, а й Відділення наук про Землю НАН України [4].

26 травня 2021 р. Володимира Павловича Коболева, як продуктивного та результативного працюючого, було обрано членом-кореспондентом НАН України за спеціальністю «геологія покладів вуглеводнів». Я активно його підтримував.

В останні роки я працюю з Володимиром Павловичем, ми видали декілька спільних робіт [5, 6], і я маю власну думку: це дуже працююча, творча людина, професіонал дуже високого рівня.

Ось що ще цікаво: значну частину року Володимир Павлович живе в селі. І там, у

селі, він робить те, що треба в селі робити. Кілька слів про це. У нього є земельна ділянка, і відповідно до сезону він на мінітракторі, який давно купив, робить те, що потрібно виконувати на землі. Восени та навесні оре землю та закладає в неї мінеральні добрива та перегній, щоб отримати щедрий врожай. Наприкінці літа та восени знову на тракторі збирає врожай та обробляє землю для наступних врожаїв. Час від часу трактор може через деякі причини не працювати, і тоді Володимир Павлович шукає причину поломки і усуває її, і трактор знову працює. І як результат: у Володимира Павловича завжди є врожай всього того, що його цікавить і навіть приносить прибуток.

Отака людина Володимир Павлович: і хороший, працюючий професор-геофізик, ім'я якого відоме далеко за межами України, і успішний робітник сільського господарства. Як кажуть: два в одному. І все це у 75 років!

Від всієї душі вітаю Володимира Павловича Коболева зі славним 75-річним ювілеєм і бажаю йому ще довгі роки бути таким, яким він є сьогодні! Це необхідно всім: і його рідним і близьким, і всім нам, його колегам, які давно поважають його як людину та як фахівця — геофізика дуже високого рівня. Він може бути прикладом для багатьох.

В.І. Старостенко

Список літератури

1. Оровецький Ю.П., Коболев В.П. *Горячие пояса Земли*. Киев: Наук. думка, 2006, 312 с.
2. Шнюков Е.Ф., Коболев П.В., Пасынков А.А. *Газовый вулканизм Черного моря*. Киев: Логос, 2013, 384 с.
3. Корчин В.А., Буртний П.А., Коболев В.П. *Петрофизическое глубинное моделирование Украинского щита*. Киев: Наук. думка, 2013, 302 с.
4. Радченко А.І. Чому ми не Springer: досвід Видавничого дому «Академперіодика» НАН України. *Вісник НАН України*. 2024. № 2. С. 68—74.
5. Старостенко В.І., Коболев В.П. До 60-річчя Відділення наук про Землю НАН України. Частина 1. Історичний нарис розвитку природничих наук від заснування Академії наук України до створення Відділу наук про Землю і Космос АН УРСР (1918—1962). *Геолог. журн.* 2023. № 4(385). С. 97—121.
6. Старостенко В.І., Коболев В.П., Щипцов О.А. Розвиток морських наукових досліджень України. *Геофиз. журн.* 2023. Т. 45. № 4. С. 171—177.